

Temat: Sprawiedliwi Wśród Narodów Świata

Cele:

Po zakończonych zajęciach osoby uczestniczące powinny:

- potrafić wyjaśnić pojęcie Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata
- potrafić scharakteryzować pojęcie Historia Mówiona
- potrafić syntetycznie opisać sytuację „ukrywający-ukrywani-otoczenie” podczas II wojny światowej i po niej

Materiały pomocnicze:

1. Załącznik nr 1 Fragmenty relacji.
2. Załącznik nr 2 Relacje Dąbscy, Drutin.

Przebieg warsztatów:

1. Osoba prowadząca słowem wstępu opowiada o idei Historii Mówionej i jej powiązaniu z tematyką Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata. Czas 10 min.

2. Osoby uczestniczące wspólnie z osobą prowadzącą uściśla definicję Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata. Czas 5 minut

3. Osoby uczestniczące w ramach grup otrzymują do przeczytania i analizy fragmenty relacji Sprawiedliwych, jeden pakiet obejmuje całościowe relacje Ratującej Uratowanego i syna Ratującej (trzy perspektywy) (można przekazać je do przeczytania przed zajęciami, ze względu na długość) Drugi pakiet obejmuje fragmenty relacji różnych osób. Czas 20 min.

4. Wspólna analiza relacji. Czas 45 min.

Pytania pomocnicze do analizy

a) Jak mówią o wydarzeniach z czasu wojny Adela, Bencjon i Jan? Dlaczego tak mówią? (Różne perspektywy jakie – po latach, relacja zapożyczona (Jan), z perspektywy dziecka czasem. Czym się różni wersja wydarzeń Adeli i Bencjona?)

b) Dlaczego zdecydowali się ukryć Żydów? (na przykładzie Grzesiuków)
Czy znali się przed wojną? Co ich łączyło? (na podstawie także innych relacji) Jakie były motywacje?

c) Jak wyglądały kryjówki? Jak inaczej ukrywano Żydów? (Na tzw. Widoku, jako krewnych np.)

Jakie formy pomocy świadczyli ratujący?

e) Z jakich warstw pochodzili ratujący? (Przekrój)

f) Na jakie niebezpieczeństwa byli narażeni ukrywający i ukrywani? Sytuacje zagrożenia, kto był groźny? Jak możemy patrzeć na to jak mówią o tym ratujący? Kary za pomoc.

g) Jak wyglądały relacje po wojnie między ratującymi a uratowanymi?

h) Co relacje mówią na temat stosunku i postaw Polaków do Żydów?

- mityzacja Żydów (maca z krwi, mit o pieniądzach za ukrywanie – mit bogatego Żyda)
- różne obrazy Żydów (na przykładzie Adeli i jej męża)
- wydawanie Żydów dla pieniędzy

obiektywizacja wiedzy nt. antysemityzmu Polaków (Drutin), ratujący często podkreślają nieprzychylnie postawy Polaków (duży krytycyzm)

Dlaczego temat ukrywania Żydów stanowił tabu przez długi czas?

5. Podsumowanie, dodatkowe pytania. Czas 10 min.

Literatura:

1. "Światła w ciemności - Sprawiedliwi wśród Narodów Świata. Relacje" pod red. Anny Dąbrowskiej, Lublin 2008.